שש בבוקר בפרדס: יום של קטיף עם כיתה ז׳

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · כתבה · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

תשובה 1: *איך נולד רעיון ההתנדבות בקטיף?* – מתוך יחידה בשיעור על "מאיפה מגיע האוכל שלנו": התלמידים שמעו שחקלאים מתקשים למצוא עובדים, והמחנכת יצרה קשר עם משק.

תשובה 2: *ציינו שלושה כללים שהסביר אהרון לפני הקטיף.* – קוטפים רק פרי כתום מלא; מסובבים בעדינות או גוזרים במזמרה ולא מושכים; מניחים ולא זורקים לארגז; שותים מים כל חצי שעה (מספיקים שלושה).

3. כמה ארגזים מילאה הכיתה? [איתור מידע]

- א יותר ממאה
- ב אלף
- ג עשרה
- ד ארגז אחד

תשובה 3: יותר ממאה ארגזים.

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

תשובה 4: *מה הסביר אהרון במשפט "פרי שנפצע בקטיף ייזרק בסוף, אז כל תנועה שלכם חשובה"?* – שקטיף לא זהיר גורם לבזבוז; לכל קוטף יש אחריות אמיתית על התוצאה.

5. מה משמעות תשובתו של אהרון: "כי כל עץ פה אני מכיר בשם"? [הבנה ופרשנות]

- א הוא לא רוצה לעבוד בעיר כי רחוק
- ב הוא קשור לאדמה ולעצים קשר אישי ועמוק
- ג הוא שוכח שמות של אנשים
- ד הוא נתן שמות לכל העצים בשלט

תשובה 5: שהקשר שלו לאדמה ולעצים הוא קשר אישי ועמוק, כמו קשר לאנשים קרובים; לכן לא יעזוב.

תשובה 6: *מה אפשר להסיק מהמשפט של רוני "האוכל לא מגיע מהסופר. הוא מגיע מאנשים"?* – שהיא הבינה את העבודה האנושית שמאחורי המזון, ופיתחה הערכה לחקלאים שקודם לא חשבה עליהם.

תשובה 7: *השוו בין האווירה באוטובוס בבוקר לבין האווירה באוטובוס בדרך חזרה. מה גרם להבדל?* – בבוקר – ישנוניות, קור וציפייה ל"טיול"; בחזרה – שקט מעייפות אחרי עבודה פיזית קשה ומשמעותית; היום שינה את הבנתם.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *האם לדעתכם התנדבות בחקלאות צריכה להיות חלק קבוע מתוכנית הלימודים בחטיבה? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהכתבה.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + פרט (למידה וכבוד לעבודה / סיכונים כמו סחרחורת ושריטה).

תשובה 9: *כתבו מכתב תודה קצר לאהרון בשם הכיתה (6–8 שורות). התייחסו לשני דברים שלמדתם ממנו.* – משימת כתיבה. מחוון: פתיחה ופנייה, שני דברים שנלמדו, הבעת תודה, חתימה.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

בחורף, כשהפירות מבשילים, חקלאים רבים זקוקים לידיים עובדות. הכתבה מתארת יום התנדבות של כיתה ז׳ בקטיף. קראו ושימו לב: מה למדו התלמידים – על החקלאות, ועל עצמם?

א **השכמה מוקדמת**

השעה שש ורבע בבוקר, והאוטובוס עוד קר. שלושים ושניים תלמידים ותלמידות מכיתה ז׳3 יושבים עם כובעים, כפפות ובקבוקי מים, ורובם עדיין חצי ישנים. "כשאמרו לנו שיוצאים להתנדב בקטיף, חשבתי שזה יהיה טיול עם קצת עבודה", מודה יאיר. "לא ידעתי שבשש בבוקר יש כזה דבר כמו 'קר'."

ב ההתנדבות נולדה מתוך שיעור. במסגרת יחידה על "מאיפה מגיע האוכל שלנו", שמעו התלמידים שבתקופות מסוימות חקלאים מתקשים למצוא מספיק עובדים, ופירות נשארים על העצים. המחנכת, שלומית אבירם, יצרה קשר עם משק משפחתי באזור, והכיתה הצטרפה ליום עבודה.

ג **ההדרכה**

בפרדס קיבל את פני התלמידים אהרון, חקלאי בשנות השישים לחייו, שעובד באדמה הזו כבר ארבעים שנה. לפני שמישהו נגע בעץ, הוא הסביר את הכללים: קוטפים רק פרי שצבעו כתום מלא; לא מושכים – מסובבים בעדינות או גוזרים במזמרה, כדי לא לפצוע את הענף; לא זורקים לארגז – מניחים; ושותים מים כל חצי שעה, גם כשלא צמאים. "פרי שנפצע בקטיף ייזרק בסוף", הוא הסביר. "אז כל תנועה שלכם חשובה."

ד **העבודה עצמה**

בשעה הראשונה עוד היו צחוקים ותמונות. בשעה השנייה הידיים התחילו לכאוב, והשקט ירד על השורות. "הבנתי פתאום כמה עבודה יש מאחורי תפוז אחד", אמרה רוני. "אני קונה שקית בסופר ולא חושבת על זה בכלל." בסוף הבוקר מילאו התלמידים יחד יותר ממאה ארגזים. אהרון ספר אותם בקול רם, ובכל עשרה ארגזים הכיתה מחאה כפיים.

ה לא הכול עבר בקלות. אחד התלמידים נשרט בזרוע מענף, ונדרשה עזרה ראשונה קלה. אחרת הרגישה סחרחורת ונחה בצל. "זה חלק מהלמידה", אומרת המחנכת. "להבין שעבודה פיזית היא קשה באמת, ולכבד את מי שעושה אותה כל יום."

ו **שיחה בצל**

בהפסקה ישבו כולם תחת עץ גדול, ואהרון סיפר על החיים במשק: על שנים של בצורת, על סערה שהפילה חצי מהפרי, ועל האושר שבעונה טובה. "שאלו אותי פעם למה אני לא מוכר את האדמה ועובר לעיר", הוא סיפר. "עניתי: כי כל עץ פה אני מכיר בשם." התלמידים צחקו, אבל משהו בתשובה נשאר איתם.

ז **מה לוקחים הביתה**

בדרך חזרה, האוטובוס היה שקט – הפעם מעייפות. למחרת, בשיעור, כתב כל תלמיד משפט אחד על היום. יאיר כתב: "בפעם הבאה שאני אוכל תפוז, אני אחשוב על אהרון." נועה כתבה: "לא ידעתי שאני יכולה לעבוד חמש שעות בלי טלפון." ורוני כתבה: "האוכל לא מגיע מהסופר. הוא מגיע מאנשים."

ח אהרון, אגב, שלח לכיתה ארגז תפוזים מתנה. על המכסה הוא כתב בטוש: "מהעצים שלכם."

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
פרדס	מטע של עצי פרי הדר, כמו תפוזים
משק	חווה, מקום של חקלאות
מזמרה	מספריים מיוחדות לגזירת ענפים
סחרחורת	הרגשה שהכול מסתובב

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. איך נולד רעיון ההתנדבות בקטיף? [איתור מידע]

2. ציינו שלושה כללים שהסביר אהרון לפני הקטיף. [איתור מידע]

3. כמה ארגזים מילאה הכיתה? [איתור מידע]

א) יותר ממאה
ב) אלף
ג) עשרה
ד) ארגז אחד

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. מה הסביר אהרון במשפט "פרי שנפצע בקטיף ייזרק בסוף, אז כל תנועה שלכם חשובה"? [הבנה ופרשנות]

5. מה משמעות תשובתו של אהרון: "כי כל עץ פה אני מכיר בשם"? [הבנה ופרשנות]

א) הוא לא רוצה לעבוד בעיר כי רחוק

ב) הוא קשור לאדמה ולעצים קשר אישי ועמוק

ג) הוא שוכח שמות של אנשים

ד) הוא נתן שמות לכל העצים בשלט

6. מה אפשר להסיק מהמשפט של רוני "האוכל לא מגיע מהסופר. הוא מגיע מאנשים"? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין האווירה באוטובוס בבוקר לבין האווירה באוטובוס בדרך חזרה. מה גרם להבדל? [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. האם לדעתכם התנדבות בחקלאות צריכה להיות חלק קבוע מתוכנית הלימודים בחטיבה? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהכתבה. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. כתבו מכתב תודה קצר לאהרון בשם הכיתה (6–8 שורות). התייחסו לשני דברים שלמדתם ממנו. [משימת כתיבה]

🎟️ כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? ☹️ 😐 🙂 😀